AZ ELSŐ MAGYAR SZENT CSALÁD, SZENT ISTVÁN, SZENT IMRE, BOLDOG GIZELLA ÉLETE ÉS KORA – KÁRPÁT-MEDENCEI TÖRTÉNELMI VERSENY

2. ÍRÁSBELI FORDULÓ

A háromfős csapatok a vetélkedő feladatait kéthetente, a *Keresztény Élet* 2024. február 11. és március 10. közötti számaiban olvashatják. Az egyes fordulók postára adási határideje a megjelenés dátumát követő 9. nap. A fordulók feladatlapjai letölthetők a *www.keresztenyelet.hu/hetilap,* a *www.eotvosiskola.hu* és a *nepfolakitelek.hu* oldalakról is.

Kérjük, hogy akik még nem tették, FELTÉTLENÜL válasszanak nevet maguknak, s a megfejtésekkel együtt küldjék el ezt is a Lakiteleki Eötvös Iskola címére: 6065 Lakitelek, Kiss János u. 1. TÜNTESSÉK FEL az iskola (egyházközség) nevét, a csapattagok és a felnőtt segítő nevét is a válaszlapon, valamint csapatuk vagy felkészítőjük telefonos és internetes elérhetőségét!

További felvilágosítás kérhető a 70/931–7808-as számon Olajos Istvántól.

1. HOL JÁRUNK?

Ebben a feladatban az Árpád-korban is létező, valamiképpen szentjeinkhez köthető településeket, földrajzi helyeket, személyeket idézünk meg – alkalmanként sajátos módon. (Figyelem, nem csak a mai Magyarország területén barangoltunk!)

a) Hol járunk? **1–1 pont**

b) Melyik szenthez és miképpen kapcsolódik az a hely, amelyet megidéztünk? (Adott helyhez több szent életű személy is kapcsolódhat, illetve egy-egy szenthez, boldoghoz több helyet is köthetnek, ha jó a magyarázat.) **1–1 pont**

a)

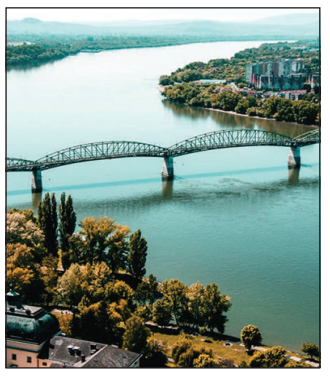

b)

c)

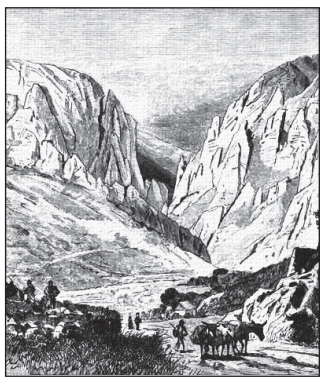

f)

e)

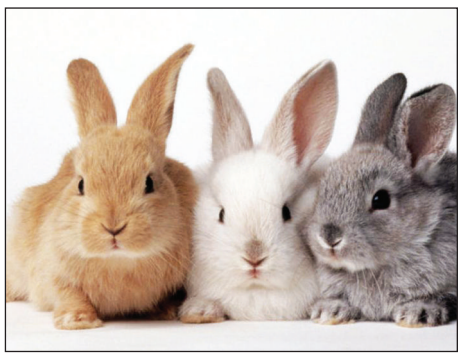

d)

h)

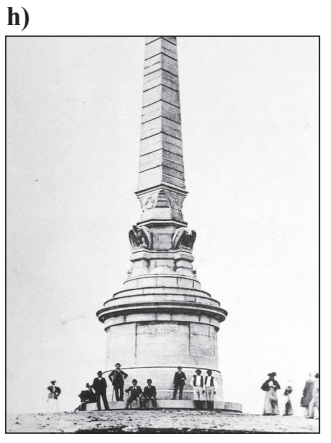

g)

i)

j)

k)

Pulchrum linquere
Chrysium iubemur,
Ac longe dominum
volare ad Istrum.

l)

2. KIMÉRT **10 pont**

Az Árpádok korában számos mérték volt forgalomban, s még az egyforma nevűek is más-más nagyságúak lehettek az ország különböző részein.

a) A következő elnevezések mellé írják oda, mit mértek (pl. hosszúság, űrtartalom), majd írják le azt is, körülbelül mekkorák lehettek a mai egységekre átszámítva!

b) A felsorolt mértékegységek egyike-másika szólásokban, állandó szókapcsolatokban, közmondásokban is helyet kapott. Írjanak le ilyeneket! (maximum tízet) **1-1 pont**

tenyér, kettőslépés, öl, ekealja, messzely, lat, márka, sing, römpöly, hold

3. REJTVÉNYES „FOCIMECCS”

Ebben a feladatban a megfejtéshez szükséges információkat egy „stadion gyepéről” kell leolvasniuk. A meccset a furcsa, négykapus „focipályán” az Egeres, a Faluvég, a Püspöki és a Sarlósok vívják. Természetesen itt is van középkezdés. A mérkőzés elején és gólok után onnan indul a „labda”. A meghatározásokra adott helyes válaszokat megtalálják a pályán nyolc irányban, mindig egyenes vonalban (nem törik meg a válasz betűsora). Minden válasz utolsó betűje megegyezik a következő válasz első betűjével. Gól az, ha valamelyik szó a kapuban végződik. Egeres kapuját E, a Faluvégét F, Püspöki kapuját P, a Sarlósokét S betűk jelzik. A meccs végén a fel nem használt betűket (a „kapukban” lévők kivételével) folyamatosan összeolvasva egy idézetet kapnak.

a) Ki mondta, és ki jegyezte le a szavakat? **2 pont**

b) Mit tudnak az idézett személyről, és a lejegyzőről? **10 pont**

c) Hol, milyen körülmények között hangzott el az idézett szöveg? **6 pont**

d) Mi lett a mérkőzés eredménye, melyik kapuba hányszor került a labda? **2 pont**

						F	F	F								
	M	A	L	M	Á	M	É	Ú	T	A	V	I	D	Ó	E	R
	T	T	I	A	E	É	S	R	M	M	R	G	F	K	Á	R
	A	E	M	N	E	R	I	A	I	E	N	É	R	I	N	Y
E	E	T	Á	Ó	I	G	D	G	Z	K	L	I	O	N	Ö	R	P
E	Ö	P	A	N	Ó	E	Ó	*A*	L	G	É	R	I	A	K	Á	P
E	P	E	L	E	Z	S	L	L	K	O	G	E	Z	Ú	Z	Ö	P
	R	L	Ö	V	K	K	L	A	Ú	A	R	É	L	S	É	G	
	N	Ó	E	E	U	F	O	P	K	D	R	Á	G	A	J	U	
	T	H	É	M	A	L	M	O	Ő	Ő	Z	E	V	E	Á	T	
							S	S	S							

Meghatározások:

1. Észak-Afrika egyik országa 2. leánynév 3. régi ízlést tükröz 4. az ő napja a vasárnap 5. énekesmadár 6. puha fém 7. égitest 8. ilyen síp is van 9. tagadószó 10. dühös 11. gáz áramlását szabályozó szerkezete 12. gondos, mindenre odafigyelő 13. meg szeretne kapni valamit 14. Cu 15. összetör 16. tojás jelzője 17. kaukázusi volt szovjet tagköztársaság népe 18. szófajaira 19. sok fával borított 20. török méltóság 21. régi római pénz 22. konyhafőnök 23. a dologra a tárgyra (térj) latinul 24. kicsi mesebeli lényen 25. ahogyan engem hívnak 26. szorgos állat 27. a magas hegycsúcsok jelzője 28. női név 29. finom gyümölcsömé 30. pl. a szőlő egyre zamatosabb lesz 31. a történetírás múzsája 32. a Carmina Burana zeneszerzőjének vezetékneve (az utolsó betű nélkül) 33. retteg 34. ilyen fék is van 35. ebben vannak a hangszálak 36. csónakot mozgató lapát 37. távoli felmenő rokon 38. megegyezés 39. azonosítatlan repülő tárgy 40. vágóeszköz 41. malacok lakhelye 42. Matyi állata 43. nagyon értékes 44. angol világos sör 45. én latinul

4. LÓUGRÁSBAN

Ebben a feladatban egy sakktáblán kell ügyesen lépegetniük, hogy Árpád-házi királyaink jeles külföldi kortársainak nevére bukkanjanak **(2-2 pont)**. Könnyítésként minden névnél megadjuk a kiinduló mezőt. A táblán minden betűt csak egyszer használhatnak fel.

Írják le, ki uralkodott, vagy ki volt a fejedelem őseinknél a megtalált személy trónra lépésének évében **(1-1 pont)**, miről nevezetes ez a külhoni kortárs **(3-3 pont)**, s hogyan köthető (ha köthető) a magyarokhoz!**(2-2 pont)**

8	L	O	N	-*	*	O	L	T
7	I	A	A	Ó	S	É	E	B
6	T	A	Y	N	L	Z	I	Á
5	G	D	T	Z	V	V	Z	S
4	M	A	Z	*	*	E	Í	L
3	S	N	O	S	V	C	H	L
2	J	L	L	E	Ó	D	Ö	T
1	T	S	O	I	B	Ó	S	Ó
	A	***B***	***C***	***D***	***E***	***F***	***G***	***H***

Kiindulási mezők:

1. E1
2. G3
3. A3
4. E5
5. E7
6. D6

5. IGAZ VAGY HAMIS?

a) Tíz állítást közlünk. Ha igazat írtunk, akkor az I betű utáni számot, ha füllentettünk, akkor a H betű utánit karikázzák be! **10 pont**

b) Adják össze a tíz megjelöltet, s így egy évszámot kapnak eredményül. **1 pont**

c) Ki uralkodott akkor Magyarországon, miről nevezetes az esztendő? **3 pont**

d) Javítsák ki a hamis állításokat igazra! **1-1 pont**

1. Szent István intelmeit Imre herceghez olyan fontosnak tartotta az utókor, hogy még a Magyar törvénytárba, a Corpus Iurisba is beillesztették őket.
   I – 156 H – 143
2. A Pannonhalma elnevezés Kazinczy Ferenctől származik, előtte a hegyet Szent Mór hegyének hívták.
   I – 187 H – 122
3. István fejedelem Gellért püspököt küldte Rómába koronáért.
   I – 86 H – 105
4. Volt olyan törvényesen megkoronázott királyunk 1301 előtt, aki nem az Árpádok véréből származott.
   I – 35 H – 204
5. Salamon király, Géza és László hercegekkel együtt szórta szét a cserhalmi (kerlési) csatában a támadó kunokat.
   I – 180 H – 177
6. Szent László királyt előbb Somogyváron akarták eltemetni, de aztán a gyulafehérvári székesegyházban helyezték örök nyugalomra.
   I – 45 H – 69
7. A tihanyi ciszterci apátságot I. András alapította 1055-ben
   I – 167 H – 226
8. Juliánusz barát útjáról *Testvérkereső* címmel Kodolányi János írt gyönyörű regényt.
   I – 111 H – 65
9. II. Géza királyunk uralkodása idején egy nagy hírű arab tudós és utazó, Abu Hamid (Abu Hámid Muhammad ibn Abd ar-Rahím al-Garnáti l-Andaluszi) meglátogatta a királyt, s utazásairól szóló értékes művében megörökítette az ország gazdagságát is.
   I – 97 H – 39
10. Az említett Géza király első gyermekének VII. Lajos francia király volt a keresztapja.
   I – 76 H – 100

6. ÉVKÖNYV

a) Értelmezzék a következő forrásrészletet, mely az altaichi monostor évkönyvéből való! Mi volt az előzménye és mi a következménye az itt leírtaknak? Hogyan kötődik ez az esemény Szent Imréhez? **10 pont**

Konrád császár sereggel Magyarországra nyomulva, Szent Albán napján, vasárnap [június 21.] a monostorban éjszakázott. Visszatért pedig Magyarországról katonaság nélkül (sine milicia) és haszontalanul, mivelhogy a sereg éhségtől szenvedett és Bécsben magyarok által elfogatott (exercitus fame periclitabatur et Vienni ab Ungris capiebatur).

b) Mit jelent a Szent Imre által viselt dux Ruizorum méltóság? **3 pont**

7. EMLÉKÉV

Az 1930. esztendőt Szent Imre-emlékévvé nyilvánították Magyarországon. Az akkori ünnepségsorozathoz kapcsolódnak kérdéseink.

a) Állítsák sorrendbe az emlékév felsorolt eseményeit, ha tudják, írják le, melyik napon történtek ezek! **6 pont**

– Nagy férfizarándoklat Máriabesnyőre 30 000 résztvevővel
– Országos ünnepségek Szegeden, a fogadalmi templom felszentelése
– Kisfaludi Stróbl Zsigmond Szent Imre-szobrának leleplezése
– Tábori mise a vérmezőn 150 000 résztvevővel
– Szent Jobb körmenet 800 000 ember részvételével
– A Szent István-bazilika Szent Imre Hősök Harangjának ünnepélyes felszentelése

b) A jubileumi esztendőben kik töltötték be a következő méltóságokat: **10 pont**

a) római pápa *b)* Magyarország államfője *c)* Magyarország kormányfője *d)* esztergomi érsek *e)* az ünnepségekre delegált pápai legátus *f)* Magyarország kultuszminisztere *g)* kalocsai érsek *h)* egri érsek *i)* csanádi püspök *j)* Budapest főpolgármestere

8. EGYET A HÁROMBÓL **maximum 10 pont**

A) A Gizellát Magyarországra kísérő szolgálók egyikeként levélben számoljanak be útjukról Bajorországban maradt rokonaiknak!

B) A Magyarországon átvonuló keresztesekkel együtt Jeruzsálembe indulnak. Visszatérve útjukról számoljanak be az uralkodónak a látottakról!

C) Képzeljék jámbor szerzetesek helyébe magukat, akik Szent András és Benedek remeték tiszteletére szeretnétek templomot építeni oltárra emelésük 50. évfordulója alkalmából. Milyennek képzelik el az épületet? *(Rajzot, makettet vagy fogalmazást is készíthetnek.)*

9. KERESZTREJTVÉNY – KÖZÉPISKOLÁSOKNAK **16 pont**

a) **Mi a fő sor megfejtése, ki a szerző, milyen hasonló témájú kötete van még?**

b) **Hogyan kapcsolódnak ehhez a műhöz a képen látható személyek?**

c) **Írjanak maximum tíz irodalmi, zenei, képzőművészeti alkotást, amelynek a főhős élete, vagy annak egy részlete a témája!**

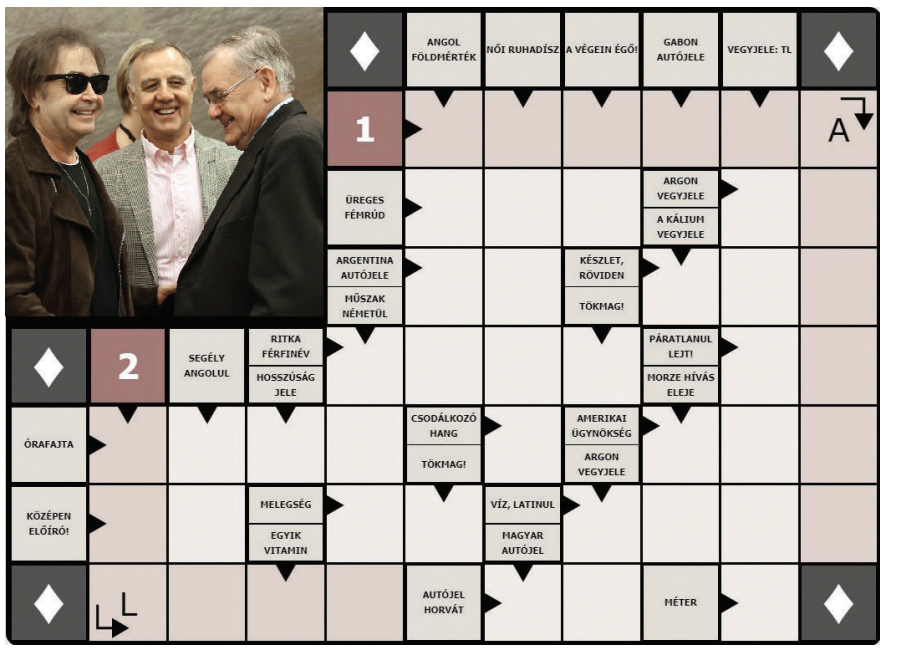

10. HANGRÓL HANGRA cím, szerző(k) 2-2 pont; említett szentek 1-1 pont

Ismerjék fel kottájuk részlete, egy-egy sora alapján az egyházi énekeket! Ki a szerző, mely szenteket említik a népénekek? Ha keletkezésük körülményeiről is írnak, 2-2 plusz pontot szerezhetnek. (Az énekeknek nem feltétlenül az első sorát kottáztuk le…)

a)

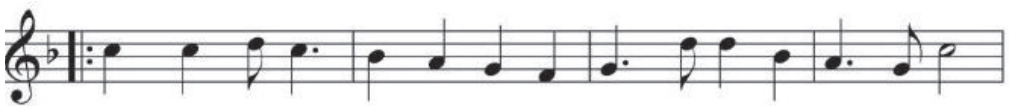

b)

c)

d)

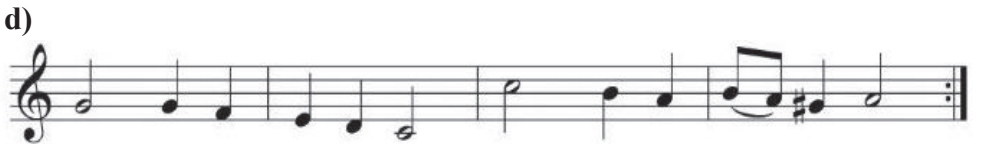

e)

11. LEGENDÁK VILÁGA

a) Hasonlítsák össze a Szent István életét taglaló kis legendát, a nagy legendát és a Hartvik püspök által készített legendát. Mi a közös bennük, mi a különbség közöttük? **15 pont**

b) Kinek a legendájában szerepel egy daloló leány, akinek éneke nem hagyja aludni a főszereplőt? Milyen párbeszéd hangzik el ezzel kapcsolatban? **5 pont**

c) KÖZÉPISKOLÁSOKNAK

Mikor keletkezett, kinek a legendáját tartalmazza az az ősnyomtatvány, amelynek címét betűeltolásos titkosírással közöljük? Annyi betűvel csúsztattuk el a magyar abc-t, ahány László és István nevű királyunk volt összesen.

QLNLSZÍF ; XFSZHZTYWAS ; WLNSZÓ ; OASZNFWÓFL **10 pont**

Képjáték

Kedves Olvasóink számára, akik szívesen fejtenek rejtvényeket, de nem jvesznek részt a csapatversenyben, egy képrejtvényt mellékelünk. A megfejtést levelezőlapon kérjük beküldeni a megjelenéstől számított 9 napon belül a szerkesztőség címére (*Keresztény Élet* Szerkesztősége, 1075 Budapest, Károly krt. 1.). A helyes megfejtők között a Szent Maximilian Kiadó könyvjutalmát sorsoljuk ki.

HOL JÁRUNK?

Az egykori Magyarország északi határán álló aprócska település gyönyörű fatemplomának festményei a Rákóczi-szabadságharc utolsó esztendejében készültek. A képek 49 magyar szentet és boldogot ábrázolnak. Egy tűzvész alkalmával a falu leégett, mert lakói a templomot mentették, hogy abban kár ne essék. Az így megőrzött páratlan kincset jó szívvel ajánljuk úti célul kedves Olvasóinknak.